چهل حدیث

سرمایه، کار و تولید

تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی

مصطفی پاینده

۴۱

بسم الله الرحمن الرحیم

چهل حدیث تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ملی

نویسنده:

مصطفی پاینده

ناشر چاپی:

زائر- آستانه مقدسه قم

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

چهل حدیث تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ملی

مشخصات کتاب

سرشناسه : پاینده، مصطفی، ۱۳۲۶ -

عنوان و نام پدیدآور : چهل حدیث تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ملی/مصطفی پاینده.

مشخصات نشر : قم : آستانه مقدسه قم،انتشارات زائر، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری : ۶۴ ص.

شابک : ۱۰۰۰۰ ریال ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۱۸۰ - ۲۲۰ - ۴ :

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

موضوع : اسلام و اقتصاد

موضوع : احادیث شیعه -- قرن ۱۴

شناسه افزوده : آستانه مقدسه قم. انتشارات زائر

رده بندی کنگره : BP۲۳۰/۲/پ۲چ۹ ۱۳۹۱

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۴۸۳۳

شماره کتابشناسی ملی : ۲۷۶۳۱۰۲

ص:۱

اشاره

چهل حدیث

تولید ملّی

و حمایت از کار و سرمایه ایرانی

مصطفی پاینده

انتشارات زائر آستانه مقدسه

تاریخ درخواست: ۱۶/۲/۱۳۹۱

کد پیگیری: ۲۷۶۱۹۹۱

تولید ملّی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی

مصطفی پاینده

ویراستار: علی باباجانی

ناشر: انتشارات زائر آستانه مقدسه

حروفچینی و صفحه آرایی: محمد قلیزاده

نوبت چاپ : اول - بهار ۱۳۹۱

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰ تومان

شابک : ۴-۲۲۰-۱۸۰-۹۶۴-۹۷۸

مرکز پخش: قم میدان شهداء (چهار راه بیمارستان) انتشارات زائر

تلفن : ۷۷۴۲۵۱۹ ص . پ : ۳۵۹۷-۳۷۱۸۵

ص:۴

فهرست مطالب

توجه به منابع تولید. ۳۵

کشاورزان، گنجهای خدا. ۳۶

ص:۵

بخش دوم: عرصههای تولید

بخش سوم: اهداف تولید

ص:۶

مقدمه ناشر

کَلامُکُمْ نُورٌ

سخن شما اهل بیت، نور است.

بر آستان احادیث اهل بیت، عقل خضوع می کند دل خشوع می یابد و روح سیراب می شود. احادیث نورانی ائمه اطهار، منشوری است که حکمت های قدسی و معارف ناب الهی را بر دل ها و عقل ها می تاباند.

گلشنی روح پرور و گنجینه ای گرانبها و سرمایه ای پایان ناپذیر است.

امام باقر7فرمود: «شَرِّقا أوْ غَرِّبا، فَلا تَجِدانِ علماً صحیحاً اِلّا شیئاً خَرَجَ مَنْ عِندِنا أهلِ ألْبَیْتِ؛(۱)به شرق و غرب جهان بروید، هیچ دانش صحیحی نخواهید یافت، مگر آن که از ما خاندان پیامبر صادر شده است.»

همواره مدیون راویان، محدّثان و عالمان گذشته شیعه ایم که با دقّت و درایت و مسئولیت شناسی، سخنان نورانی، پیشوایان معصوم را ثبت و ضبط کرده و به عنوان «میراث اهل بیت» به نسل های بعدی سپرده اند.

ص:۸

۱- [۱] . الکافی، کلینی، ج۱، ص ۳۹۹.

احادیث اهل بیت: آن گونه که خودشان فرموده اند، «نور» است.

مجموعه های حدیثی، دانشکده های صامت امّا جاویدان امامان شیعه است که به بشریّت آموزش غیر حضوری می دهد. خرسندیم که ما میراث دار این علوم و معارفیم. برای پیمودن راه صحیح زندگی و رهایی از حیرت ها و ضلالت ها و کج راه ها، نیازمند این احادیثیم که «چراغ راه» و هدایت گر اندیشه ها و صفابخش دل ها و جان هاست.

روایات پیامبر خدا۹ و اهل بیت:، هم در عرصه مباحث اعتقادی برای ما «حجّت» است، هم در قلمرو فقه و تبیین احکام شرع و حلال

و حرام الهی سند و پشتوانه است، هم در موضوعات اخلاقی، تربیتی،تهذیب نفس، پند و موعظه، سرشار از حکمت و بینش و هدایت است . اگر مردم با احادیث نورانی خاندان عصمت و طهارت آشنا شوند، دل در گرو محبت و اطاعت آنان می نهند. همان گونه که حضرت رضا۷ فرمود: «اِنَّ النّاسِ لو عَلِموا مَحاسِنَ کلامِنا لَاتَّبَعُونا؛(۱) اگر مردم خوبی ها و زیبایی های سخن ما را بدانند، از ما پیروی می کنند.»

بر این اساس، آموختن، نوشتن، بیان، نشر، شرح و تبیین، حفظ و تعلّم احادیث اهل بیت،

۱- [۱] . بحار الانوار،ج ۲، ص ۳۰، ح ۱۳.

کاری است ارزشمند و در راستای حفظ و گسترش فرهنگ اهل بیت:.

کتب حـدیثی شـیعه، همچون دریـایی عمیق و موّاج پر از گهر های نفیس است. برای بهره گیری از ذخایر این اقیانوس ژرف و پر گهر، باید به غوّاصی در دل آن پرداخت و لؤلؤ و مرجان هایی به دست آورد و به نسل امروز و مشتاقان عرضه کرد.

«چهل حدیث نویسـی»، یکی از گام های ارزشمند در نشر و تشریح احادیث عترت پاک نبوی است که عالمان از دیرباز به آن مبادرت می ورزیدند و جامعه را از معنویّت آثار اهل بیت بهره مند می ساختند. اینکه امامان:

فرموده انـد: «هر کس چهـل حـدیث از احادیث ما را حفظ کنـد، در روز قیامت فقیه و دین شـناس برانگیخته می شود»(۱). هم پشـتوانه چنین حرکت علمی و فرهنگی است، هم ما را به ضرورت حفظ احادیث آنان آگاه می کند. چه حفظ به معنای حافظه سپردن باشـد، چه ثبت و ضـبط و جلوگیری از فراموش شـدن و از بین رفتن باشـد و چه به معنـای حفـظ در عمـل. به هر حـال، تشویقی است برای رویکرد به معارف اهل بیت که در کلمات نورانی آنان نهفته است.

امروز، نیاز جامعه به آشنایی با فرهنگ ناب اهل بیت، بیش از هر زمان احساس

۱- [۱] - بحارالانوار، ج ۲، ص ۱۵۴.

می شود. عطش و استقبالی هم که مردم از خود نشان می دهند، ضرورت ارائه و عرضه کلمات خاندان عصمت را در قالبی روان، سهل الوصول و متناسب با اقشار مختلف علاقه مند، روشن تر نشان می دهد. به همین دلیل، مراکز و مؤسسات و اشخاصی به نشر «چهل حدیث» می پردازند.

آستانه مقدسه حضرت معصومه۳ نیز به عنوان یک حرکت فرهنگی در راه نشر احادیث پیشوایان دین و ترویج معارف عترت، اقدام به چاپ این سلسله از چهل حدیث های موضوعی کرده است. موضوعات، ابتدا در کمیته ای تعیین، سپس به محققان و مؤلفان سفارش داده شده

ص:۱۳

تـا به گردآوری و تـدوین چهـل حـدیث پیرامون موضوعـات برگزیـده بپردازنـد. سـعی شـده است اغلب موضوعات، اخلاقی، تربیتی، کاربردی و معارفی باشد. تا چه قبول افتد و چه در نظر آید.

ص:۱۴

اما جزوه حاضر...

خدای متعال، زمین و امکانات آن را برای استفاده بشر آفریده و او را به آبادسازی آن و تأمین معاش خود و زندگی عزتمندانه فراخونـده اسـت. بر اسـاس رهنمودهـای دیـن، امّت اسـلامی بایـد مسـتقل و آزاد باشـد و این درسـایه تلاش و مجاهـدت و به کارگیری همه ظرفیت های انسانی و طبیعی و تولید ثروت و کالا و توزیع عادلانه به دست می آید.

جزوه حاضـر که به مناسبت نامگذاری سال ۱۳۹۱ به «تولیـد ملی و حمایت از کار و سـرمایه ایرانی» از سوی مقام معظم رهبری دام ظله فراهم شده است، مجموعه ای از روایات اهل

ص:۱۵

بیت عصـمت و طهـارت: در مورد کار و تلاش و تولیـد و بهره گیری از منابع و حفظ سـرمایه ها و حفاظت از طبیعت است که تقدیم شما خوانندگان عزیز مِی شود.

از پژوهشـگر ارجمنـد، حجت الاسـلام و المسـلمین آقـای مصـطفی پاینـده تقـدیر می شود که تهیه و گردآوری و گزینش این احادیث را بر عهده داشته اند.

امید است توفیق بهره مندی از معارف قرآن و حدیث را داشته باشیم.

انتشارات زائر آستانه مقدس

سال تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی

(۱۳۹۱)

ص:۱۶

بخش اول:اهمیت تولید و کسب

اشاره

بخش اول:

اهمیت تولید و کسب

ص:۱۷

اهمیّت تولید و کسب حلال

۱- رسول خدا صلی الله علیه و آله: طَلَبُ الْحَلَالِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ(۱)؛ تلاش و طلب درآمد حلال بر هر مرد و زن مسلمانی لازم و واجب است.

توضیح:

بدون تردید، مهمترین راه کسب درآمد حلال تولید محصولات و تأمین نیازمندی های ضروری اشخاص و جامعهٔ اسلامی است و هر زن و مرد مسلمانی باید در تولید نیازهای خود و دیگران سهیم باشند.

۱- [۱] . بحارالانوار، ج ۱۰۰، ص ۹.

کار و تولید با مجاهدت

۲- رسول خدا: صلی الله علیه و آله أَلْکَادُّ عَلَی عِیَالِهِ کَالْمُجَاهِدِ فِی سَبِیلِ اللَّهِ (۱)؛ کسی که برای تامین نیازهای خانوادۀ خود کار و تولید می کند، همانند مجاهد در راه خدا می باشد.

توضیح:

زحمت کشیدن برای تامین نیازهای خانواده، بیشتر از راه تولید تحقق می پذیرد.

۱- [۱] . بحارالانوار، ج ۱۰۰، ص ۱۳.

بهترین ارتزاق

۳- رسول خدا صلی الله علیه و آله: ما أَکَلَ أَحَدٌ طَعاماً قَطُّ خَیْراً مِنْ اَن یَأْکُلَ مِنْ عَمَلِ یَدِهِ وَ إنَّ نَبیَّ اللهِ داوُدَ کانَ یأْکُلُ مِنْ عَمَلِ یَدِهِ(۱)؛ هیچ کس غذایی بهتر از حاصل دسترنج خود صرف نکرد و تحقیقاً داود پیامبر صلی الله علیه و آله از دسترنج خود ارتزاق می نمود.

توضیح:

شکی نیست که کار تولیدی خواه ساده باشد یا صنعتی، عمدتا با دست انجام می گیرد.

ص:۲۱

۱- [۱] . کنز العمّال، ج ۴، ص ۸، ح ۹۲۲۳.

ارتزاق از دسترنج

۴- رسول خدا صلی الله علیه و آله: کُلُوا مِنْ کَدِّ أَیْمانِکُمْ(۱)؛ از دسترنج و کار خود ارتزاق نمایید.

توضیح

مسلمانان باید از راه کار و تولید داخلی موادّ ضروری و نیازهای خویش را تامین نمایند تا از وابستگی به کشورهای خارجی و بیگانه رهایی یابند.

۱- [۱] . بحارالانوار، ج ۶۶، ص۳۱۴.

کسب حلال، بهترین عبادت

۵- امام باقر علیه السلامبه نقل از رسول خدا صلی الله علیه و آله: الْعِبَادَةُ سَبْعُونَ جُزْءاً أَفْضَلُهَا طَلَبُ الْحَلَالِ(۱)؛ عبادت دارای هفتاد جزء است و بهترین جزء آن طلب مال حلال است.

توضیح

کارهای تولیدی و دارای درآمد مباح، بهترین عبادت در پیشگاه خدا می باشد.

ص:۲۳

۱- [۱] . وسائل الشیعهٔ، ج ۱۷، ص ۲۱.

کوشش برای روزی حلال

۶- اما صادق علیه السلام: فَعَلَيْكُمْ بِالْجِدِّ وَ الِاجْتِهَادِ وَ إِذَا صَلَّيْتُمُ الصُّبْحَ فَانْصَرَفْتُمْ فَبَكِّرُوا فِي طَلَبِ الرِّزْقِ وَ اطْلُبُوا الْحَلَالَ فَإِنَّ اللَّهَ سَيَرْزُقُكُمْ وَ يُعِينُكُمْ عَلَيْهِ(۱)؛ بر شما لازم است که جدیت و کوشش کنید. هنگامی که نماز صبح را خواندید و از جماعت برگشتید، برای طلب روزی و مال حلال تلاش نمایید؛ زیرا خداوند به شما روزی عطا می کند و شما را در تحصیل آن کمک می دهد.

ص:۲۴

۱- [۱] . وسائل الشیعهٔ، ج ۱۷، ص۲۲.

کار و تولید روش پیامبران

۷- امام کاظم علیه السلام: کانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آلهوَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ وَ آبَائِی:کُلُّهُمْ قَدْ عَمِلُوا بِأَیْدِیهِمْ وَ هُوَ مِنْ عَمَلِ النَّبِیِّینَ وَ الْمُرْسَلِینَ وَ الصَّالِحِینَ (۱)؛ رسول خدا صلی الله علیه و آله، امیرمؤمنان علیه السلام و تمام اجداد من با دست، کار و تولید می کردند و این روش پیامبران و رسولان الهی و بندگان صالح بود.

ص:۲۵

۱- [۱] . من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۱۶۲ و ۱۶۳.

تلاش برای کسب و کار

۸- امام رضا علیه السلام : لَيْسَ لِلنّاسِ بُدٌّ مِنْ طَلَبِ مَعاشِهِم فَلا تَدَعِ الطَّلَبَ(۱)؛ برای مردم هیچ راه چاره ای نیست، جز اینکه برای تامین زندگی و معیشت خود تلاش و کار کنند و نباید کسی از طلب و کسب و کار دریغ ورزد.

توضیح:

اگر برای تامین زندگی راهی جز تلاش و کار نیست، باید توجه داشت که تلاش و کار بیشتر از راه تولید داخلی تحقق می پذیرد.

ص:۲۶

۱- [۱] . وسائل الشیعهٔ، ج ۱۲، ص ۱۸.

جان و مال مسلمان

۹- رسول خدا صلی الله علیه و آله: حُرْمَهُ مَالِ الْمُسْلِمِ کَحُرْمَهِ دَمِهِ (۱)؛ حفظ حرمت مال مسلمان همچون حفاظت از جان و خون او لازم و واجب است.

توضیح

حفظ سرمایه های مسلمانان و اموال آنان خواه خصوصی باشد یا عمومی و دولتی، بر همگان واجب است و نباید از سوی اشخاص یا کارگزاران وحقوق بگیران حکومت کمترین زیان و خسارت به آنها وارد شود.

۱- [۱] . الاختصاص، ص ۳۳۹ و ۳۴۳.

جدّیت در تولید

۱۰- امـام صادق علیه السـلام: أَ یَعْجِزُ أَحَـدُکُمْ أَنْ یَکُونَ مِثْلَ النَّمْلَهِ فَإِنَّ النَّمْلَهَ تَجُرُّ إِلَی حُجْرِهَا(۱)؛ آیا شـما از مورچه ناتوان تر هستید؟ (نمی بینید) که مورچه آذوقهٔ خود را به سوی لانهٔ خود می برد.

توضیح

همـهٔ انسـان هـا بایـد برای ارتزاق و زنـدگی خود تلاـش نماینـد. بهترین راه برای تحصـیل روزی و معیشت تولیـد مواد غـذایی ضروری برای زندگی و نگهداری اصولی آنها است.

ص:۲۸

۱- [۱] . وسائل الشیعهٔ، ج ۱۷، ص ۲۲.

نکوهش تنبلی در کار و تولید

۱۱- امام صادق علیه السلام: لاتَکْسَلَ عَنْ مَعیشَتِکَ فَتَکُونَ کَلاًّ عَلی غَیرِکَ(۱)؛ از تلاش برای تامین زندگی مادی خود سستی و تنبلی نکن وگرنه سربار دیگران (و وابسته به آنان) خواهی شد.

توضیح

در راه کسب و تولیـد، جدیت لازم است و با تنبلی و سـستی تولید داخلی رشدی نخواهد داشت و ملّتی که در راه کار و تولید سستی نماید وابسته به بیگانگان می گردد.

ص:۲۹

۱- [۱] . وسائل الشیعه، ج ۱۲، ص ۳۷.

حفظ سرمایههای عمومی

۱۲- امام علی امیرالمومنین علیه السلام: إلی بَعْضِ عُمّالِهِ: أدِقُّوا أقلامَکُمْ وَ قارِبُوابَیْن سُطورِکُمْ ... وَ اِیّاکُمْ وَ ألْإکْثارَ، فَإنَّ أمْوالَ ألْمُسْلِمِینَ لاتَحْتَمِلُ الإِضْرارَ(۱)؛ حضرت علی علیه السلام به بعضی از کارگزاران خود می نویسد: در استفاده از کاغذ و قلم نهایت صرفه جویی (و دقت) را کرده و از زیاده روی و اسراف پرهیز نمایید؛ زیرا سرمایه ها و اموال مسلمانان نباید دچار زیان و آسیب گردد.

ص:۳۰

۱- [۱] . مستدرک نهج البلاغه، رقم ۱۱۱.

تولید، نشانه مروت

۱۳- امام سجاد علیه السلام: اِسْتنماءُ (استثمار) ألْمالِ، تَمامُ الْمُروَّةِ(۱)؛ فراهم ساختن زمینه برای نمو و افزایش دارایی ها، کمال مردانگی و مروّت است.

توضیح

از راه های مهم افزایش و نموّ اموال، سرمایه گذاری آنها در بخش تولید است.

۱- [۱] . بحارالانوار، ج ۷۸، ص ۷۸، تحف العقول، ص ۲۸۷.

اصلاح تولید و سرمایه

۱۴- امام صادق علیه السلام: عَلَيْكَ بِإِصْلاحِ أَلْمالِ فَإِنَّ فِيهِ مَنْبَهَةٌ لِلْكَريمِ وَاسْتَغْناءٌ مِنَ أَللَّئيمِ(۱)؛ بر شما لازم است که مال را شایسته و حلال سازید؛ زیرا مال حلال و پاکیزه برای انسان های بزرگوار مایه شرافت بوده و موجب بی نیازی از افراد پست و فرومایه می گردد.

توضیح

مال و سرمایه باید از راه مباح و شایسته به دست آید. حرکت در راه حلال در تولید مواد و محصولات ضروری و مباح است و چنین تولید و دارایی است که یک جامعهٔ ایمانی را از سرمایه داران فرومایه و پست خارجی بی نیاز می کند.

ص:۳۲

۱- [۱] . فروع کافی، ج ۵، ص ۸۸.

مال حلال برای فرد شایسته

پ

۱۵- رسول خدا صلی الله علیه و آله: نِعْمَ الْمالُ ألصّالِحُ لِلرَّجُلِ الصّالِحِ(۱)؛ چه خوب است مال شایسته و حلال برای انسان صالح و درستکار.

توضیح

سرمایه و مال اگر از راه تولید حلال به دست آید و صاحب آن هم درستکار باشد، می تواند سبب خیرات زیادی برای خانواده ها و جامعه باشد.

۱- [۱] . مجموعهٔ ورّام، ص ۱۲۸.

فراوانی مال از نعمتهای خدا

۱۶- امام علی امیرالمومنین علیه السـلام: إنَّ مِنَ النِّعَمِ سَعَةُ ألْمالِ(۱)؛ فراوانی دارایی (و گشایش در امور مالی با کار و تولیـد)، از نعمتهای خدا می باشد.

۱- [۱] . غرر الحکم، معجم الفاظ غرر، واژهٔ «وسع».

توجه به منابع تولید

۱۷- امـام باقر علیه السـلام کَانَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السـلام یَقُولُ: مَنْ وَجَـدَ مَاءً وَ تُرَاباً ثُمَّ إفْتَقَرَ فَأَبْعَـدَهُ اللَّهُ (۱)؛ امیر مؤمنان علیه السـلام همواره می فرمود: هر کس آب و خاک داشـته باشد و در عین حال تهی دست و مسـتمند گردد، خدا او را از (رحمت خود) دور گردانده است.

توضیح

آب و خاک از منابع و زمینه های بسیار مناسب برای تولید داخلی و تامین محصولات

۱- [۱] . بحارالانوار، ج ۱۰۰، ص ۶۵، ئل، ج ۱۷، ص ۴۱.

ضروری و زیربنایی برای استقلال و رفاه و آسایش یک کشور است.

کشاورزان، گنجهای خدا

۱۸- امام صادق علیه السلام: عَنِ الفَلاّحینَ قالَ: هُمُ الزّارِعُونَ، کُنوزُ اللهِ فی اَرْضِهِ وَ ما فِی الأعمالِ شَیْءٌ اَحَبُّ إلَی اللهِ مِنَ الزِّراعَةِ(۱)؛ هنگامی که از امام صادق علیه السلام دربارهٔ کشاورزان سؤال شد حضرت فرمود: آنان گنج های خدا در زمین هستند و هیچ کاری نزد خدا محبوب تر از زراعت نیست.

توضیح

تولید محصولات کشاورزی و سرمایه گذاری در امر زراعت و آبیاری می تواند جامعه اسلامی را از فقر و وابستگی به خارج نجات داده و از واردات مواد غذایی بی نیاز سازد.

ص:۳۶

۱- [۱] . وسائل الشیعه، ج ۱۲، ۲۵.

بخش دوم:عرصه‌های تولید

اشاره

ص:۳۷

دانش کشاورزی، موهبتی الهی

۱۹- امام صادق علیه السلام: کَذلِکَ أُعْطِیَ عِلْمَ ما فیهِ صَلاحُ دُنیاهُ کَالزِّراعَهِٔ والغِراسِ وَ اِسْتِخراجِ أَلأَرَضینَ وَ ... اِسْتِنباطِ أَلْمِیاهِ(۱)؛ همچنین به انسان دانش هایی داده شد که در آن مصالح دنیوی آدمیان نهفته است؛ مانند دانش کشاورزی، درختکاری، استخراج مواد و آب از زمین و ... .

توضیح

زراعت، درختکاری، استخراج مواد از زمین و استفاده از آب های زیرزمینی و قنات ها، بخش دیگری برای رشد تولیدات داخلی است که در شرایط کنونی باید هر چه بیشتر از دانش های روز هم بهره جست و از تباه کردن زمین مرغوب و هدر دادن آب پرهیز کرد.

۱- [۱] . بحارالانوار، ج ۳، ص ۸.

استخراج از زمین

۲۰- امام علی امیرالمومنین علیه السلام: قَدْ أَمَرَهُمْ بِالْعِمَارَهِ لِیَکُونَ ذَلِکَ سَبَباً لِمَعَایِشِهِمْ بِمَا یَخْرُجُ مِنَ الْأَرْضِ مِنَ الْحَبِّ وَ الثَّمَرَاتِ وَ مَا شَاکَلَ ذَلِکَ مِمَّا جَعَلَهُ اللَّهُ مَعَایِشَ لِلْخَلْقِ(۱)؛ در ضمن حدیثی فرمود: خداوند مردم را به آبادانی زمین فرمان داد تا به سبب آن حبوبات، محصولات و دیگر موادی که خدا برای تامین معیشت خلق قرار داده از زمین به دست آورند و نیازهای زندگیشان را برطرف سازند.

توضیح

با تولید محصولات کشاورزی و استخراج مواد معدنی می توان معیشت مردم را تامین کرد و کشور را خودکفا ساخت.

ص:۴۰

۱- [۱] . وسائل الشیعهٔ، ج ۱۹، ص ۳۵.

استفاده از دریا

۲۱- امام علی علیه السلامدر خطاب خود به مردم بصره:... سَخَّرَ لَکُمُ الْماءَ یَغْدُو عَلَیْکُمْ وَ یَرُوحُ صَلاحاً لِمَعاشِکُمْ وَ الْبَحْرَ سَبَباً لِکَثْرَةِ أمْوالِکُمْ(۱)؛ خداوند آبی را که در بامداد و شامگاه بر شما می گذرد، مسخّر شما گرداند و مایه تأمین معیشت شما قرار داد و دریا را سبب منفعت و فراوانی دارایی شما قرار داد.

توضیح

یکی از عرصه های تولید، دریا می باشد که می توان از آن انواع بهره ها برد. بهره هایی از قبیل حمل و نقل کالا، جابه جایی مسافر، صید ماهی و استخراج نفت و گاز و... .

۱- [۱] . بحارالانوار، ج ۶، ص ۳۹.

صنعت از عرصههای تولید

۲۲- امـام صادق علیه السـلام: جَعَلَ أسْبابَ أرزاقِهِمْ فی ضُرُوب الأعْمالِ وَ أنْواعِ الصَّناعاتِ وَ ذلِکَ أدْوَمُ فی البَقاءِ و أَصَحُّ فی التَّدبیرِ(۱)؛ خداونـد راه هـای تـأمین روزی انسان را در کارها و حرفه ها و مهارت های صـنعتی قرار داد و رمز بقای زنـدگی و تدبیر آن هم در چنین اموری نهفته است.

توضیح

انواع حرفه هـا و صـنایع، بخش دیگری از زمینه هـای تولیـدات یـک کشور است که به سـبب آن می توان بسیاری از نیازهای اقتصادی مردم را برطرف ساخت.

۱- [۱] . الاحتجاج، ج ۲، ص ۸۲.

توجه به دامداری

۲۳- امام صادق علیه السلام: كَذَلِكَ أُعْطِيَ عِلْمَ مَا فِيهِ صَلَاحُ دُنْيَاهُ وَ اقْتِنَاءُ الْأَغْنَامِ وَ الْأَنْعَامِ (۱)؛ از جمله اموری که به انسان داده شده، دانش نگهداری گوسفندان (دامپروری و پرورش) چهارپایان (گوسفند، گاو و شتر) است.

توضیح

دامداری، یکی دیگر از عرصه های اقتصادی برای تولید لبنیات و محصولات چرمی و ... است که باید از دانش های لازم هم بهره جست.

ص:۴۳

۱- [۱] . بحارالانوار، ج ۳، ص ۸۳.

حدود تولید و استفاده از مال

۲۴- رسول خـدا صـلی الله علیه و آله: طُوبی لِمَن اِکتَسَبَ مِنَ المُؤمنینَ مالاً مِنْ غَیْرِ مَعْصـیَةٍ وَ أَنْفَقَهُ فی غَیْرِ مَعْصِیَةٍ(۱)؛ خوشا به حال آن مسلمانی که مال را بدون ارتکاب گناه تحصیل کرده و در راه غیر معصیت هزینه نماید.

توضیح

در جـامعه اسـلامی، محصولاـت تولیـدی نبایـد از راه نامشـروع، همچون ربـا، حیف و میـل دسـتمزد یا حقوق دیگران، غصب، رشوه، تقلّب و ... تحصیل گردد؛ بلکه باید حدود الهی و حقوق مردم در تولید و تحصیل آنها رعایت گردد.

ص:۴۴

۱- [۱] . تحف العقول، ص ۳۱.

سرمایه ارزشمند

۲۵- امام سجاد علیه السلام: ... وِ أمّا حَقُّ ألْمالِ فَأَنْ لاتأخُذَهُ إلاّ مِنْ حِلّهِ وَ لاتُنفِقَهُ إلّا فَی حِلّهِ...(۱)؛ حق مال این است که آن را تنها از راه حلال تحصیل کرده و فقط در راه مباح و شایسته هزینه نمایی.

توضیح

هر سرمایه و تولیدی ارزش ندارد. سرمایه و تولید باید از راه مشروع و قانونی تحصیل شود و در راه حلال و شایسته هم هزینه گردد، تا حق آن ادا شود. مالی که از راه تولید شراب، مواد مخدّر و محصولات ضداخلاقی به دست می آید، نه تنها ارزش مالی ندارد بلکه حرام است و اصل آن مواد و محصولات هم باید از بین برود.

۱- [۱] . تحف العقول، ص ۱۹۱.

پرهیز از حرامخواری

۲۶- امـام صـادق علیه السـلام: إنَّ الله عَزَّوجَلَّ خَلَقَ الْخَلْقَ وَ خَلَقَ مَعَهُم أرْزاقَهُم حَلالاً فَمَنْ تَنـاوَلَ شَـیئاً مِنْها حَراماً قَصَّ بِهِ مِنْ ذلِکَ الحَلالِ(۱)؛ خداونـد خلایق و روزی آنان را حلال آفریـد. هر کس مقـداری حرام خورد، خـدا به همان انـدازه از روزی حلالش می کاهد.

ص:۴۶

۱- [۱] . وسائل، ج ۱۷، ص ۴۶.

بخش سوم:

اشاره

ص:۴۷

هدف تولید، عبادت

۲۷- رسول خدا صلی الله علیه و آله: فَلَوْ لَا الْخُبْزُ مَا صَلَّیْنَا وَ لَا صُمْنَا وَ لَا أَدَّیْنَا فَرَائِضَ رَبِّنَا عَزَّوَجلَّ(۱)؛ اگر نان (و مواد غذایی) نبود ما برای انجام نماز، روزه و واجبات الهی توان نداشتیم.

توضیح

تولید مواد غذایی، نقش اساسی در توان بخشیدن به انسان های خداپرست و مؤمن برای ایفا وظیفه بندگی دارد. اگر جامعه اسلامی در اثر سستی یا سوء مدیریت نتواند محصولات غذایی خود را با تولید داخلی تامین نماید، در انجام عبادات و تکالیف الهی هم ناتوان خواهد شد.

ص:۴۹

۱- [۱] . الکافی، ج ۵، ص ۷۳ و ج ۶، ص ۲۸۷.

هزینه با نگاه به آینده

۲۸- امـام علی علیه السـلام: اِنَّما لَکَ مِنْ مالِکَ ما قَدَّمْتَهُ لِآخِرَتِکَ وَ ما أَخَّرْتَهُ فَلِلْوارِثِ(۱)؛ از مال انسان آنچه در راه تحصـیل آخرت هزینه می گردد، باقی می ماند و آنچه نگهداری می شود از آنِ وارث است.

ص:۵۰

۱- [۱] . غرر الحکم، معجم الفاظ غرر واژهٔ «ورث».

طالب دنیا یا آخرت

۲۹- قَالَ رَجُلٌ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ اللَّهِ إِنَّا لَنَطْلُبُ الدُّنْیَا وَ نُحِبُّ أَنْ نُؤْتَاهَا فَقَالَ: تُحِبُّ أَنْ تَصْنَعَ بِهَا مَا ذَا؟ قَالَ أَعُودُ بِهَا عَلَی نَفْسِی وَ عِیَالِی وَ أَصِلُ بِهَا وَ أَتَصَدَّقُ بِهَا وَ أَحُجُّ وَ أَعْتَمِرُ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلاملَیْسَ هَذَا طَلَبَ الدُّنْیَا هَذَا طَلَبُ الْآخِرَهِ؛(۱)

شخصی به امام صادق علیه السلام عرض کرد: «به خدا سوگند که ما طالب دنیا بوده و برای رسیدن به آن علاقه داریم.» حضرت فرمود: «علاقه داری که با اموال دنیوی چه کنی؟» آن شخص گفت: «از آنها خود و خانواده ام استفاده کنیم، به دیگران بخشیده و صدقه می دهم و با آنها حج و عمره می روم.» امام علیه السلام فرمود: «این دنیا طلبی نیست، بلکه آخرت طلبی است.»

توضیح

یکی از اهداف تولید داخلی و تحصیل سرمایه، گره گشایی ازکارهای دیگران، صله رحم و توشه گرفتن از درآمدهای افزوده برای سرمایه گذاری در امور اخروی است.

۱- [۱] . وسائل الشیعۀ، ج ۱۷، ص ۳۴.

فقر زدایی با افزایش تولید

۳۰- امام علی امیرالمومنین علیه السلام: أللَهَ أللّهَ فِي الفُقَراءِ وَ المَساكينَ فَشارِكُوهُمْ فی مَعایشِكُمْ(۱)؛ خداوند را در نظر بگیرید در رابطه با فقیران و مستمندان و آنان را در معیشت خود شریک سازید.

توضیح

یکی از اهداف مهم تولید، باید فقرزدایی از تهیدستان و اقشار محروم جامعه باشد و در این امر کارگزاران حکومت و آحاد تولیدکنندگان و اشخاص متمکن مسؤول اند.

ص:۵۲

۱- [۱] . تحف العقول، ص ۱۴۰.

سرمایه برای حفظ آبرو

۳۱- امـام صـادق علیه السـلام: لا خَیْرَ فیمَن لا یُحِبُّ المـالَ مِنْ حَلالٍ فَیَکُفَّ بِه وَجْهَهُ وَ یَقْضِیَ بِه دِیْنَهُ وَ یَصِلُ بِهِ رَحِمَهُ(۱)؛ در کسـی که برای حفظ آبرو، پرداخت بـدهکاری ها و پیوند با خویشاوندان خود علاقه به گردآوری مال حلال ندارد، خیری هم وجود ندارد.

توضیح

هـدف از تولیـد و علاقه به مال نبایـد ثروت انـدوزی و بخل ورزی باشد، بلکه باید نیکی به دیگران، ادای دُیون الهی و مردم و حفظ عزّت و آبرو مدنظر قرار گیرد.

ص:۵۳

۱- [۱] . فروع کافی، ج ۵، ص ۷۲؛ ج ۱۷، ص ۳۳.

تمکن مالی و کسب تقوا

۳۲- امام صادق علیه السلام عَنْ رَسُولِ اللَّهِ۶: نِعْمَ الْعَوْنُ عَلَی تَقْوَی اللَّهِ الْغِنَی (۱)؛ امام صادق علیه السلام از رسول خدا۹ نقل می کند: بی نیازی و برخورداری از ثروت پایه خوبی برای صعود به سوی تقوا می باشد.

توضیح

مسلمانان در صورت تولید وتمکن مالی، باید با سرمایه اقتصادی خود بنیاد معنویت و تقوای الهی را در خود، خانواده و جامعه اسلامی استوار سازند و از اسراف و رفاه طلبی پرهیز نمایند.

ص:۵۴

۱- [۱] . وسائل الشیعهٔ، ج ۱۷، ص ۲۹.

نفی تجاوز با توانگری

۳۳- امام صادق علیه السلام: غِنًی یَحْجُزُکَ عَنِ الظُّلْمِ خَیْرٌ مِنْ فَقْرٍ یَحْمِلُکَ عَلَی الْإِثْمِ؛(۱) توانگری مالی که انسان را از تجاوز به حق دیگران باز دارد، بهتر از فقری است که آدمی را وادار به گناه نماید.

توضیح

تولید و تحصیل سرمایه، سبب مصونیت اشخاص و جامعه از بسیاری مفاسد (دزدی، اعتیاد و ...) و تجاوزهای مالی می شود.

ص:۵۵

۱- [۱] . الکافی، ج ۵، ص ۷۲.

آزادی انسان

۳۴- امام صادق علیه السلام: إِنَّ أَمِيرَالْمُؤْمِنِينَ علیه السلام أَعْتَقَ أَلْفَ مَمْلُوكٍ مِنْ كَدِّ يَدِهِ؛(۱) امیرمؤمنان علیه السلام هزار بنده را از درآمد و دسترنج خود آزاد ساخت.

ص:۵۶

۱- [۱] . وسائل الشیعه، ج ۱۷، ص ۳۷.

حسن مدیریت در تولید

۳۵- امام علی امیرالمومنین: إذا اَرادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَیْراً اَلْهَمَهُ الْاِقتِصادَ وَ حُسْنَ التَّدْبیرِ وَ جَنَّبَهُ سُوءَالتَّدبیرِ وَ الْاِسْرافَ(۱)؛ خداوند هرگاه خیر بنده ای را بخواهد صرفه جویی و حسن تدبیر به او الهام کرده و او را از سوء مدیریت و اسراف باز می دارد.

توضیح

از عوامل مهم در رشد تولید داخلی، حسن مدیریت و پرهیز از اسراف در هزینه ها و مصرف است.

۱- [۱] . غرر الحکم، ص ۱۴۲.

رعایت حقوق در تولید و سرمایه

۳۶- امـام صـادق علیه السـلام: إِنَّ مِنْ بَقَـاءِ الْمُسْـلِمِینَ وَ بَقَـاءِ الْإِسْـلَامِ أَنْ تَصِـیرَ الْأَمْوَالُ عِنْـدَ مَنْ یَعْرِفُ فِیهَـا الْحَقَّ وَ یَصْـنَعُ فِیهَا الْمَعْرُوفَ (۱)؛ از عوامل بقای اسـلام و مسـلمانان، این است که سرمایه ها و دارایی ها در اختیار اشخاص آگاه به حقوق خدا و مردم و نیکوکاران قرار گیرد.

توضیح

سرمـایه هـا و اموال حاصـل از تولیـدات داخلی، در صورتی سـبب بقـا و تقویت اسـلام و جـامعه ایمـانی می شود که اشـخاص صاحب اختیار و مدیران مسئول حقوق خدا و مردم را مدنظر قرار داده و از درآمدها در راه نیکی به دیگران استفاده کنند.

ص:۵۸

۱- [۱] . وسائل الشیعهٔ، ج ۱۶، ص ۲۸۵.

سوء مدیریت در تولید

۳۷- امام صادق علیه السلام: إِنَّ مِنْ فَنَاءِ الْإِسْلَامِ وَ فَنَاءِ الْمُسْلِمِينَ أَنْ تَصِيرَ الْأَمْوَالُ فِي أَيْدِي مَنْ لَا يَعْرِفُ فِيهَا الْحَقَّ وَ لَا يَصْنَعُ فِيهَا الْمَعْرُوفَ (۱)؛ قرار گرفتن امر تولید و اقتصاد در دست اشخاص جاهل و ناآگاه به حقوق خدا و مردم و بهره نگرفتن از دارایی ها برای احسان و نیکی به دیگران، سبب آسیب دیدن و نابودی اسلام و مسلمانان می شود.

توضیح

بزرگترین آفت برای سرمایه ها و تولیدات داخلی، سوء مدیریت از سوی اشخاص یا کارگزاران جاهل است. افراد یا کارگزارانی که از محصولات تولیدی و اموال به شکل شایسته استفاده نمی کنند و حقوق خدا و مردم را در آنها مدنظر قرار نمی دهند. باعث سستی اساس اسلام و مسلمانان می شوند.

۱- [۱] . وسائل الشیعۀ، ج ۱۶، ص ۲۸۵.

نهی از تباهی سرمایه

۳۸- امام رضا علیه السلام: اِنَّ اللّهَ یُبغِضُ ... وَ إضاعَهَ ألْمالِ ...(۱)؛ همانا خداوند، تباه کردن مال را مبغوض داشته و نمی پسندد.

توضیح

از سرمایه ها و دارایی های خصوصی و عمومی باید کمال بهره برداری در بخش تولید بشود و روا نیست که اموال ضایع و تباه شوند.

ص:۶۰

۱- [۱] . تحف العقول، ص ۳۲۶.

بدترین سرمایه

۳۹- امام علی امیرالمومنین علیه السـلام: شَرُّ الأمْوالِ مالَمْ یَخْرُجْ مِنْهُ حَقُّ اللهِ(۱)؛ بدترین اموال، سرمایه و مالی است که حق خدا (زکات، خمس، حج و ...) از آن خارج نشود.

توضیح

اموال و سرمایه هایی که از راه تولید مشروع به دست می آید باید حق خدا از آن پرداخت شود و چنین نیست که هر چه از راه تولید و غیر آن به دست می آید مالِ صاحب آن باشد.

۱- [۱] . غرر الحکم، معجم الفاظ غرر، واژهٔ «مَوَل».

سرمایه زمینه فساد

۴۰- امام علی امیرالمومنین علیه السلام: أَلْمالُ مادَّةُ أَلشَّهَواتِ(۱)؛ مال و سرمایه، زمینه شهوترانی ها است.

توضیح:

مال و سرمایه اگر از راه حلال و مشروع کسب نشود و در اختیار اشخاص دنیا طلب یا بی ایمان قرار گیرد، موجب بسیاری از مفاسد و شهوترانی ها می گردد.

نمونه بارز آن، شهوترانی ها و هوسرانی های اشخاص رفاه طلب یا سرمایه داران بی دین می باشد.

ص:۶۲

۱- [۱] . نهج البلاغه، حکمت ۵۸، بحارالانوار، ج ۷۸، ص ۱۴.

منابع و مآخذ

قرآن

۱. نهج البلاغه

۲. کافی، کلینی، محمد بن یعقوب، تحقیق علی اکبر غفاری، انتشارات اسلامیه.

۳. بحارالانوار، مجلسی، محمدباقر، چاپ بیروت.

۴. تحف العقول، حرّانی، حسن بن شعبه، تحقیق: علی اکبر غفاری، انتشارات اسلامیه.

۵. غرر الحکم و درر الکلم، آمدی، عبدالواحد، انتشارات دفتر تبلیغات.

۱. من لایحضره الفقیه، شیخ صدوق، انتشارات جامعه مدرسین، تحقیق: علی اکبر غفاری.

وسائل الشیعه، حرّ عاملی، محمد بن حسن، تحقیق: مؤسسه آل البیت:.

ص:۶۴

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹